

[Undervisningsministeren.]

Det må også anses for at være et rimeligt ønske, at den pågældende konsulent, der jo indtager en central stilling som sagkyndig, skal kunne udpege censorer. Det er forhold, der naturligt må ordnes i en instruks, og når man på Færøerne ønsker lejlighed til at udtale sig om instruks, inden den endeligt fæstnes, må det også siges at være et naturligt led i samarbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om fremme af udbyttedeling [af Bertel Dahlgaard m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 101, fremsættelsen i tidenden sp. 43).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Økonomi- og arbejdsministeren (Krag): Fra omhyggelige studier, jeg har foretaget i folketingstidende, ved jeg, at det forslag og det emne, vi skal behandle under dette punkt på dagsordenen, er et spørgsmål, som er ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, særlig kært. Naturligvis først og fremmest af saglige grunde, men måske også fordi hans jomfrutale i dette høje ting for ca. 35 år siden drejede sig netop om udbyttedeling.

Jeg ved også fra den debat, der sidst fandt sted her i folketinget om dette spørgsmål i 1951, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard betragter det som et udtryk for manglende tempo i udviklingen, at man trods energisk indsats fra det ærede medlems og hans partis side i dette spørgsmål gennem 35 år stadig ikke lovgivningsmæssigt er nået ud over overvejelsernes og undersøgelsernes stadier. Dette synspunkt kunne i og for sig vendes om. Man kunne måske ræsonnere som så, at såfremt tanken om udbyttedeling virkelig var i stand til at yde så stort et bidrag til løsning af vort lands industrielle og sociale problemer, som det ærede medlem og hans parti synes at antage, ja, så havde denne

tanke måske ad frivillighedens vej banet sig frem til en større udbredelse, uanset at et lovforslag herom ikke er blevet vedtaget. Jeg tror imidlertid, at det ville være overfladisk at afvise det foreliggende lovforslag med sådanne betragtninger.

Ordføreren for forslagsstillerne, det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard, fremførte i sin fremsættelse nogle overordentlig centrale betragtninger, betragtninger, som mandede ud i, at den rigeste mulighed, vi har for at fremkalde en øget produktion, ligger i at skabe en større produktivitet ude i virksomhederne, og at denne højere produktivitet skal opnås gennem samarbejde mellem bedrifternes arbejdere og bedrifternes ledelse byggende på samarbejdsudvalgenes idé, og at den forudsætter, at arbejderne føler sig forvisset om, at de får deres retmæssige andel af udbyttet ved den øgede produktion.

Jeg tror ikke, at man fra nogen side tør afvise, at udbyttedeling kan være en af flere veje til at nå dette mål. Om det i alle tilfælde er den bedste vej, er vel et andet spørgsmål. I adskillige tilfælde vil det vel fra et samfundssynspunkt være at foretrække, om en produktivitetforøgelse giver sig udtryk i lavere priser fremfor i et højere udbytte. I eksportvirksomheder, der mærker konkurrencen ude på markederne, vil en sådan løsnings vej ganske automatisk tvinge sig igennem i mange tilfælde, men også hvor produktionen foregår helt eller delvis med hjemmemarkedet for øje, vil den frie konkurrence, hvor en sådan eksisterer, ofte fremkalde netop det resultat, at produktivitetforøgelse giver lavere priser, giver prisfald fremfor højere udbytte. I andre tilfælde, hvor man ikke har konkurrencepres set over sig, men hvor virksomhederne befinder sig i en monopolistisk stilling, hvor konkurrencen er ufuldkommen, der kan et øget udbytte fremkomme. Spørgsmålet er da, om det altid er en samfundsinteresse, at man gennem en lovgivning giver arbejdere og arbejdsgivere en fælles interesse i, at dette udbytte bliver så stort som muligt, for at parterne derefter kan dele det. Det kan vel være tvivlsomt. Det kan virke mod forbrugernes interesse, de lavere priser. Det kan virke mod samfundets interesse, de lavere omkostninger.

Imidlertid går forslagsstillerens tanke-